

ПОРІВНЯЛЬНА ПОЛІТОЛОГІЯ

Зв'язок з викладачем:

E-mail: kin-el@ukr.net

Телефон: 0958977622

Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення)

Кафедра: політології, 4 корп. ЗНУ, ауд. 310, вул. Дніпровська, 33а

1. Опис навчальної дисципліни

Курс є необхідною складовою частиною базової теоретичної та практичної підготовки студента, що навчається за освітньою програмою «Політологія», а також є основою для подальшого вивчення спеціальних дисциплін. **Метою** вивчення навчальної дисципліни «Порівняльна політологія» є отримання навиків здійснення порівняльних досліджень.

Студенти мають оволодіти понятійним апаратом порівняльної політології, методами компаративістики та використанню основних принципів досліджуваної дисципліни; навчити використанню політичної компаративістики в розумінні найважливіших тенденцій світової політики, регіональних і глобальних проблем політичного розвитку; дати можливість студентам-політологам вивчити проблеми і перспективи порівняльного дослідження світової політики, показати значимість емпіричного вивчення сучасної демократії та альтернативних форм правління, політичного розвитку України. Інтерактивний формат курсу спонукатиме до дебатів, полеміки, аргументованого відстоювання власної точки зору, орієнтований на розвиток критично важливих для фахівця у галузі суспільних наук навичок ефективної комунікації.

У концептуальному, інформаційному і логічному плані даний курс тісно пов'язаний з такими дисциплінами, як «Стратегія політичного розвитку України», «Сучасні інноваційні форми».

2. Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Статус дисципліни	Обов'язкова	
Семестр	2-й	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість годин	120	
Лекційні заняття	24 год.	
Семінарські заняття	12 год.	
Практичні заняття		
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	84 год.	
Консультації	Розклад розміщення консультацій: Кількість: особисті – дистанційні – Zoom, за попередньою домовленістю Запис на консультації: kin-el@ukr.net	
Вид підсумкового семестрового контролю:	залік	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=7295	

3. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Результати навчання та компетентності	Методи навчання / форми і методи оцінювання
ЗК02. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні. ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. СК05. Спроможність комплексно використовувати нормативу та емпіричну політичну теорію, методологію політичних досліджень та прикладного політичного аналізу. ПР 02. Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання з політології, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань.	Опрацювання першоджерел; опитування на семінарських заняттях; тестування в системі Moodle; написання есе; завдання на порівняльний аналіз

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
Силабус навчальної дисципліни

ЗК06. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). СК08. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати політичні дослідження з елементами наукової новизни та практичної значущості. ПР 06. Критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів. ПР 07. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності.	Підготовка індивідуального дослідницького завдання аналітичного характеру: написання есе; завдання на порівняльний аналіз
ЗК07. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати СК02. Спроможність здійснювати фахову педагогічну та/або науково-педагогічну діяльність у закладах освіти. СК06. Здатність використовувати широкий спектр концептів і методів для інтерпретації та аналізу політики на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні. ПР 10. Реалізовувати в практиці політичної діяльності навички політичного аналізу та прогнозування актуальних державотворчих процесів в Україні та світі.	Написання та усний захист індивідуального дослідницького завдання аналітичного характеру з презентацією його результатів
СК04. Здатність комплексно аналізувати владу та урядування, політичні системи, інститути та режими, політичні процеси та політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування. ПР 01. Застосовувати для розв'язування складних задач політології розуміння природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації, особливостей реалізації влади у різних політичних системах, їх соціально-економічного, історичного та соціокультурного контексту.	Опитування на семінарських заняттях; підготовка ІДЗ

ПР 04. Приймати ефективні рішення з питань політики, політичних наук і дотичних проблем, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати розвиток політичних процесів; визначати фактори, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки політичних рішень. ПР 09. Пропонувати власні способи вирішення політологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання	Опитування на семінарських заняттях; розробка та захист індивідуального дослідницького завдання
--	---

4.Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні проблеми порівняльної політології.

Становлення порівняльної політології як субдисципліни.

Природа порівняння. Використання порівняльного методу в наукових дослідженнях до виникнення та інституціоналізації політичної науки. Етапи розвитку порівняльної політології.

Становлення порівняльної політології у другій половині XIX сторіччя. «Традиційна порівняльна політологія» Досягнення традиційної компаративістики. Критика традиційної порівняльної політології.

Криза традиційної порівняльної політології в період між світовими війнами. Нова порівняльна політологія. Евенстонський семінар: методологічні принципи порівняння. Плюралістична порівняльна політологія. Формування компаративістських субдисциплін. Порівняльна політологія як галузь науки і як навчальна дисципліна.

Види порівняльних досліджень. Методологічні проблеми порівняльної політології. Сегментація та її значення в порівняльних дослідженнях. Основні види порівняльних досліджень. «Case-study». Бінарне порівняння. Прямий і непрямий різновиди бінарного аналізу. Дві стратегії прямих бінарних досліджень: максимальної подібності та максимальної відмінності. Регіональні порівняння. Тематичне дослідження. Крос-національне порівняння. Два рівні реалізації дослідницької стратегії при крос-національному порівнянні: макросоціальний та системний. Крос-темпоральні дослідження, їх особливості.

Змістовий модуль 2. Порівняльний аналіз політичних систем та політичних режимів.

Порівняльний аналіз політичних систем.

Політична система та її оточення. Специфіка політичних систем. Теорія політичної системи Істона.

Теорія політичної системи Алмонда та її значення для компаративістики.

Функції політичної системи. Функції політичного курсу: екстрактивна, дистрибутивна, регулятивна і символічна. Класифікація політичних систем. Політична система України.

Компаративістські дослідження політичних режимів.

Поняття «політичний режим». Основні процеси взаємодій між елементами політичної системи, що визначають характер політичного режиму. Критерії диференціації політичного режиму: міра концентрації та обмеження влади; міра політичного, економічного, соціального плюралізму; моделі політичної мобілізації громадян; роль ідеології в процесі забезпечення підкорення управлінням; стан прав людини. Класифікація політичних режимів. Авторитарний, тоталітарний, демократичний політичний режим. Посттоталітарний режим. Виміри демократії.

Індекси демократії.

Змістовий модуль 3. Порівняльний аналіз політичних партій

Партії та їх роль і функції в суспільстві.

Партія, її особливості. Емпіричні методи дослідження політичних партій. Структура політичних партій та способи їх організації. Функції партій. Фінансування партій. Типи внутрішньої організації політичних партій та їх зв'язків з електоратом. Регламентація взаємовідносин політичних партій і уряду. Партії та їх взаємовідносини з політичними рухами, профспілками та громадськими організаціями. . Виборчий процес та регламентація участі в ньому політичних партій. Парламентські фракції в діяльності

**ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ**

Силабус навчальної дисципліни

парламенту. Типологія політичних партій за ідеологічною ознакою. Типологія політичних партій за організаційною структурою. Типологізація політичних партій за: соціальною базою та електоратом; статусом у політичній системі; методами та засобами діяльності. Парламентські, кадрові й масові партії, всеохоплюючі та картельні партії. Українські політичні партії. Особливості функціонування українських політичних партій.

Партійні системи та їх різновиди Сутність партійних систем. Емпіричні методи дослідження партійних систем. основні характеристики партійних систем. Типи партійних систем. Чинники впливу на формування партійні системи. Тенденції розвитку партійних систем в ХХІ ст. Однопартійна та багатопартійна системи. Вплив парламентських електоральних циклів на склад та конфігурацію партійних систем.

Партійні системи в транзитивних суспільствах. Партійна система Чеської Республіки. Партійна система Словаччини. Партійна система Республіки Польща. Партійна система Угорщин.

Особливості формування партійної системи України. Тенденції розвитку української партійної системи.

Змістовий модуль 4. Різновиди виборів та виборчих систем

Порівняльний аналіз виборів.

Вибори як механізм політичного рекрутування. Моделі голосування на виборах.

Позитивно мотивоване та протестне голосування. Виборчі бар'єри. Територіальний розмір округів.

Передвиборчі угоди. . Вибори в демократичних країнах. Вільні, чесні вибори.

Особливості виборів в недемократичних країнах. Способи фальсифікації виборів.

Виборчі системи та їх особливості.

Мажоритарна, пропорційна та змішана виборча система. Переваги та недоліки виборчих систем.

Порівняльний аналіз європейських виборчих систем. Еволюція виборчої системи України. Оцінка пропорційності виборчих систем країн Західної Європи та України.

Змістовий модуль 5. Порівняльний аналіз моделей державного устрою

Моделі державного устрою.

Сучасні держави та їх конституційне устрій. Суверенітет держави. Розподіл і делегування функцій держави по горизонталі і по вертикалі. Типи державного устрою. Унітарні та федеративні держави. Територіальна автономія, її типи і різновиди. Конфедерації та їх особливості.

Змістовий модуль 6. Особливості державних інститутів в різних країнах світу.

Порівняння державних інститутів.

Функції парламентів: законодавча; представницька; легітимація влади; рекрутування еліти; контроль над урядом і виконавчою владою. Класифікація парламентів: «домінуючий парламент»; «автономний парламент» (Конгрес США); «обмежено автономний парламент»; «підлеглий парламент», «раціоналізований парламентаризм». Моделі парламентських коаліцій.

Глава держави як політичний гравець. Уряд як політичний актор. Політична роль прем'єр-міністра.

Фактори, що впливають на призначення міністрів: територіальне представництво, компетентність, партійність, елементи статусу. Залежність ролі прем'єр-міністра як політичного лідера від форми правління і політичних традицій.

5. Теми лекційних занять

№ Змістового модуля	Назва теми	Кількість	з ф.	Згідно з розкладом
		годин		
		о/д ф.		
1	Тема 1. Становлення порівняльної політології як субдисципліни.	2		щотижня
1	Тема 2. Види порівняльних досліджень. Методологічні проблеми порівняльної політології.	4		щотижня
2	Тема 3. Порівняльний аналіз політичних систем.	2		щотижня
2	Тема 4. Компаративістські дослідження політичних режимів.	4		щотижня
3	Тема 5. Партії та їх роль і функції в суспільстві.	2		щотижня

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
Силабус навчальної дисципліни

3	Партійні системи та їх різновиди	2		щотижня
4	Порівняльний аналіз виборів	2		щотижня
4	Виборчі системи та їх особливості.	2		щотижня
5	Моделей державного устрою.	2		щотижня
6	Порівняння державних інститутів.	2		щотижня
Разом		24		щотижня

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д ф.	з ф.	
1	Види порівняльних досліджень. Методологічні проблеми порівняльної політології. План. 1.Етапи розвитку порівняльної політології. 2.Основні види порівняльних досліджень. 3.«Case-study». 4.Бінарне порівняння. 5.Регіональні порівняння. 6.Крос-національне порівняння.	2		щотижня
2	Порівняльний аналіз політичних систем. План. 1.Теорія політичної системи Істона. 2.Теорія політичної системи Алмонда та її значення для компаративістики. 3.Класифікація політичних систем. 4.Політична система України.	2		
2	Порівняльні дослідження політичних режимів. План. 1.Критерії диференціації політичного режиму: міра концентрації та обмеження влади; міра політичного, економічного, соціального плюралізму; моделі політичної мобілізації громадян; роль ідеології в процесі забезпечення підкорення управлінням; стан прав людини. 2.Класифікація політичних режимів. 3.Виміри демократії. 4.Індекси демократії.	2		щотижня
3	Порівняльний аналіз партій План. 1.Структура політичних партій та способи їх організації. 2. Функції партій. 3. Регламентація взаємовідносин політичних партій і уряду. 4.Виборчий процес та регламентація участі в ньому політичних партій. 5. Типологізація політичних партій за: соціальною базою та електоратом; статусом у політичній системі; методами та засобами діяльності.	2		щотижня

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
Силабус навчальної дисципліни

	6. Партійні системи та їх різновиди.			
4	Порівняльний аналіз виборів План. 1. Вплив типу виборчої системи на результати виборів. 2. Порівняння виборчих систем країн Європи. 3. Особливості виборчої системи США.	2		щотижня
5	Порівняльний аналіз моделей державного устрою. План. 1. Розподіл і делегування функцій держави по горизонталі і по вертикалі. 2. Унітарні та федеративні держави. 3. Територіальна автономія, її типи і різновиди. 4. Конфедерації та їх особливості.	2		щотижня
6	Порівняльний аналіз державних інститутів. План. 1. Функції парламентів: законодавча; представницька; легітимація влади; рекрутування еліти; контроль над урядом і виконавчою владою. 2. Класифікація парламентів. Моделі парламентських коаліцій. 3. Глава держави як політичний гравець. 4. Уряд як політичний актор. 5. Фактори, що впливають на призначення міністрів: територіальне представництво, компетентність, партійність, елементи статусу.	2		щотижня
Разом		12		

7. Самостійна робота

№ змістового модуля	Питання для самостійного опрацювання	Кількість годин	
		о/д.ф.	з.ф.
1	Опрацюйте роботу та зробіть конспект основних положень роботи Кармазіна М., Могиловець О. Становлення і розвиток порівняльної методології в політичних дослідженнях URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/http://dspace.nbuu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/9642/01-Karmazina.pdf?sequence=1	7	...
1	Опрацювати додаткову літературу та зробіть конспект основних положень роботи : Долженков О. Порівняльний аналіз як метод політологічних досліджень. URL: https://social-science.uu.edu.ua/article/983	7	
2	Опрацювати додаткову літературу та зробіть конспект основних положень роботи : Романюк А, Порівняльний аналіз політичних систем країн Західної Європи: інституційний вимір. Дисертація. URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://filos.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2014/12/Final-tekst-WU.pdf	7	

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
Силабус навчальної дисципліни

2	Опрацювати додаткову літературу та зробити конспект основних положень роботи: Фісун О. Типології політичних систем: основні підходи.. URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/http://dspace.nbuiv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/8910/4-fisun.pdf?sequence=1	7	
2	Опрацювати додаткову літературу та зробити конспект основних положень роботи: Романова В. В. Порівняльний аналіз політичних режимів на субрегіональному рівні в сучасній Україні та Литві URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/d6f45510-2148-4d65-8842-0c3042469d07/content	7	
3	Опрацювати додаткову літературу та зробити конспект основних положень роботи: Балашова О.В. Дослідження партійної системи через призму кількісної методології. <i>Політичне життя</i> . 2018. № 2. URL:https://jpl.donnu.edu.ua	8	
4	Опрацювати додаткову літературу та зробити конспект основних положень роботи: Михальченко М., Самчук З. Порівняльний аналіз європейських виборчих систем URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://ipind.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/mychalchenko_porivnialnyi.pdf	7	
5	Опрацювати додаткову літературу та зробити конспект основних положень роботи: Узун Ю. В. Територіальна політика в багатоскладових системах як об'єкт теоретико-метод chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://dspace.onu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/c7b013ed-f936-4d8e-aeae-c4d85c143960/contentологічного аналізу URL:	7	
6	Опрацюйте роботу та зробити конспект основних положень роботи. Романюк А. Порівняльний аналіз інституту президентства в країнах центрально – східної Європи URL: https://social-science.uu.edu.ua/article/847	7	...
6	Опрацюйте роботу та зробити конспект основних положень роботи Баликіна-Галанець Л.І. Конституційно-правовий статус парламентів країн ЄС з республіканською формою правління (змішані республіки): Частина 2 / Л.І. Баликіна-Галанець // Правничий вісник Університету «КРОК». - 2020. - №. 38. - С. 25-33. URL: https://doi.org/10.31732/2707-9155-2020-38-25-33	7	
6	Опрацюйте роботу та зробити конспект основних положень роботи Панчак Н. Особливості бікамералізму в Центральній і Східній Європі: порівняльний аналіз повноважень і функцій палат.	7	

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
Силабус навчальної дисципліни

	URL: https://social-science.uu.edu.ua/article/345		
Всього		84	

8. Види і зміст поточних контрольних заходів

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
1	Відповідь на семінарі	<u>Семінар №1</u> Питання за Змістовим модулем 1	3 балів – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 2 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань; студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Проте відповідь змістовно неповна.	5
	Практичне завдання	<u>Практичне завдання №1</u> Визначте актуальні проблеми порівняльної політології	4 балів – повна змістова робота, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування володіння методологією дослідження; 3 балів – робота досить повна, але є деякі неточності, пов'язані з використанням методології дослідження; 2 бали – робота неповна, поверхневий виклад матеріалу, відсутність аналітичних висновків; 1 бал -короткий поверхневий виклад матеріалу	4
Усього за ЗМ 1 контр. заходів	2			9

2	Відповідь на семінарі	<u>Семінар №2</u> Питання за Змістовим модулем 1	3 балів – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 2 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань; студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Проте відповідь змістовно неповна.	5
	Практичне завдання	<u>Практичне завдання №2</u> Здійсніть порівняльний аналіз політичних систем 2-х країн (на вибір). Спершу опишіть критерії, які використовуєте для порівняння. <u>Практичне завдання № 3.</u> Порівняння політичних режимів в європейських країнах. (2-і на вибір)	4 балів – повна змістовна робота, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування володіння методологією дослідження; 3 балів – робота досить повна, але є деякі неточності, пов'язані з використанням методології дослідження; 2 бали – робота неповна, поверхневий виклад матеріалу, відсутність аналітичних висновків; 1 бал -короткий поверхневий виклад матеріалу	4
Усього за ЗМ 1 контр. заходів	3			13
3	Відповідь на семінарі	<u>Семінар №3</u> Питання за Змістовим модулем 3	3 балів – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 2 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань; студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Проте відповідь змістовно неповна.	5

	Практичне завдання	<u>Практичне завдання №4</u> Зробіть порівняння праворадикальних партій та радикальних партій лівого спрямування. Визначіть причини зростання їх популярності у Франції. <u>Практичне завдання №5</u> Порівняйте партійні системи Чехії та Словаччини. Визначте схожі та відмінні риси.	4 балів – повна змістовна робота, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування володіння методологією дослідження; 3 балів – робота досить повна, але є деякі неточності, пов'язані з використанням методології дослідження; 2 бали – робота неповна, поверхневий виклад матеріалу, відсутність аналітичних висновків; 1 бал -короткий поверхневий виклад матеріалу	3 3
Усього за ЗМ 1 контр. заходів	2			11
4	Відповідь на семінарі	<u>Семінар №4</u> Питання за Змістовим модулем 4	3 балів – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 2 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань; студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Проте відповідь змістовно неповна.	5
	Практичне завдання	<u>Практичне завдання №4</u> Визначте особливості виборчих систем країн ЄС та України.	4 балів – повна змістовна робота, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування володіння методологією дослідження; 3 балів – робота досить повна, але є деякі неточності, пов'язані з використанням методології дослідження; 2 бали – робота неповна, поверхневий виклад матеріалу, відсутність аналітичних висновків; 1 бал -короткий поверхневий виклад матеріалу	4

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
Силабус навчальної дисципліни

Усього за ЗМ 1 контр. заходів	2			9
5	Відповідь на семінарі	<u>Семінар №5</u> Питання за Змістовим модулем 5	3 балів – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 2 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань; студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Проте відповідь змістовно неповна.	5
	Практичне завдання	<u>Практичне завдання №5</u> Визначте особливості різних видів федеративних держав (на вибір)	4 балів – повна змістовна робота, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування володіння методологією дослідження; 3 балів – робота досить повна, але є деякі неточності, пов'язані з використанням методології дослідження; 2 бали – робота неповна, поверхневий виклад матеріалу, відсутність аналітичних висновків; 1 бал -короткий поверхневий виклад матеріалу	4
Усього за ЗМ 1 контр. заходів	2			9
6	Відповідь на семінарі	<u>Семінар №6</u> Питання за Змістовим модулем 6	3 балів – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 2 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань; студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Проте відповідь змістовно неповна.	5

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
Силабус навчальної дисципліни

	Практичне завдання	Практичне завдання №6 Визначте відмінність в виконанні функцій парламентами України та Польщі.	4 балів – повна змістовна робота, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування володіння методологією дослідження; 3 балів – робота досить повна, але є деякі неточності, пов'язані з використанням методології дослідження; 2 бали – робота неповна, поверхневий виклад матеріалу, відсутність аналітичних висновків; 1 бал -короткий поверхневий виклад матеріалу	4
Усього за ЗМ 1 контр. заходів	2			9
Усього за змістові модулі контр. заходів	13			60

Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5

**ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ**

Силабус навчальної дисципліни

Екзамен	Теоретичне завдання	Питання для підготовки: 1. Порівняльний політологія як наука і як навчальна дисципліна. 2. Традиційна порівняльна політологія. 3. Нова порівняльна політологія. 4. Плюралістична порівняльна політологія 5. Місце порівняльної політології серед інших галузей політичних наук. 6. Порівняльна політологія як "посередник" між теоретичними та описовими дисциплінами. 7. Модель спів-суспільної демократії А. Лейпхарта. 8. Електоральна компаративістика: предмет, метод, проблемно-тематична еволюція. 9. Еволюція виборчих правил в європейських країнах. 10. Виборчі системи як демократичний інститут і інструмент маніпуляцій. 11. Функції виборчих систем. 12. Змінні виборчих систем . 13. Види виборчих систем: недоліки і переваги. 14. Фактори формування двопартійної, багатопартійної і однопартійної системи по М.Дюверже. 15. Виборча система як чинник формування партійної системи. 16. Порівняльний аналіз політичної культури у роботі Алмонда та Верби "Громадянська культура". 17. Модель як засіб порівняльних досліджень. 18. Ідеальний тип як інструмент порівняльних досліджень. 19. М. Вебер про значимість і шляхи побудови ідеальних типів 20. Принцип причинності в порівняльних досліджень. 21. Синхронні порівняння. 22. Функціоналізм як методика порівняльного аналізу. 23. Бінарні порівняння. 24. Проблема критеріїв або еквівалентності міри порівняння. 25. Кластерні порівняння. 26. Проблема «занадто багато змінних – занадто мало казусів»: зміст проблеми і варіанти вирішення. 27. Проблема Гелтона. 28. Використання ідеальних типів в порівняльному аналізі. 29. Формування універсальних матриць порівняння.	2 питання, відповідь на кожне оцінюється у 5 балів 5 балів – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 4 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. 3 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Проте відповідь змістовно неповна. Відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим 2 бали – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми, допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може 1 бал – відповідь студента фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про закони і явища. У відповіді цілком відсутня самостійність	20
---------	---------------------	--	--	----

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
Силабус навчальної дисципліни

		30. Класична матриця форм правління. 31. Переваги і недоліки універсальних матриць. 32. Категоріальний апарат сучасної порівняльної політології. 33. Проблема еволюційних невідповідностей в порівняльній політології. 34. Способи поділу влад як критерії співставлення політичних режимів. 35. Основні сучасні т 36. Моделі федерацій. 37. Місце і значимість порівняльного аналізу у вітчизняній політичній науці. 38. Українська держава в порівняльному контексті. 39. Основні типології режимів в світовій політичній науці. 40. Режим і опозиція як категорії порівняння. 41. Електоральна компаративістика. 42. Основні дослідницькі парадигми в сучасній політології.		
		Тести - 20 питань, розміщені у Moodle.	1 бал за кожен правильну відповідь. На проходження тесту дається 10 хвилин і одна спроба	20
	Практичне завдання	Результати роботи потрібно представити у презентації і зробити усну доповідь.	20-18 – робота повністю розкриває тему, логічно структурована, оперування багатьма теоретичними поняттями, висока аргументованість відповіді, наведення прикладів з політичної практики 17-14 – положення та висновки недостатньо аргументовані, але робота достатньо логічна 13-10 – недостатньо чітка структура, аргументація положень має незавершений характер, розмита конкретика 9-5 – відсутня чітка структура, описовий характер 4-1 – робота фрагментарна, відсутня логіка та структура	20
Усього за підсумко вий семест				40

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
Силабус навчальної дисципліни

ро вий контроль				
--------------------	--	--	--	--

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3	
E	60 – 69 (достатньо)	(задовільно)	
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)	(незадовільно)	

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА

1. Гелей С. Д., Рутар С. М. Політико-правові системи світу : навчальний посібник. Київ : ЦУЛ, 2020. 346 с.
2. Демократичний транзит у країнах Вишеградської групи й Україні: вибрані аспекти : навчальний посібник / за ред. Дмитра Шевчука та Віталія Лебедюка. Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2018. 224 с.
3. Історія та теорія політичних партій та партійних систем Навчально-методичний посібник з дисципліни. для студентів денної форми навчання спеціальності галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» 052 «Політологія» / Примуш М. В.(укл.). Вінниця: 2023. 183 с.
4. Політологія : підручник / М. П. Требін та ін. ; за ред. проф. М. П. Требіна ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків : Право. 2018. 460 с.
5. Шабанов М. О. Сучасні політичні режими: концептуальні засади та практичний вимір : навчальний посібник. Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. 2022. 142 с.

ДОДАТКОВІ ДЖЕРЕЛА

1. Базовкін В. Г., Кремень В. Г. Політичні партії України: порівняльний аналіз програмних документів. Київ : Основи, 1994. 267 с.
2. Балабан Р. Принцип державного фінансування передвиборних кампаній: порівняльний аналіз виборчого законодавства країн молодшої демократії Центральної та Східної Європи. Наукові записки ІПЕНД. 1997. Вип. 1. С.45-59.
3. Бурдяк Я. Політична культура країн Європи в контексті інтеграційних процесів : монографія. Чернівці : Рута, 2004. 328 с.
4. Вибірчі системи з відкритими списками: в пошуках оптимальної моделі для України Київ : Міжнародна фундація виборчих систем (IFES) в Україні, 2017. 215 с.
5. Гедікова Н. П. Методичні рекомендації до практичних занять з навчальної дисципліни «Порівняльна політологія». Одеса : Університет Ушинського, 2020. 55 с.
6. Давимука С., Колодій С., Кужельок Ю., Харченко В. Політичні режими сучасності та перехід до демократії : монографія. Львів : Новий світ-2000, 1999. 347 с.
7. Зеленько Г. І. Порівняльна політологія: науковий напрям чи метод дослідження. Наукові записки ІПЕНД. 1998. Вип. 5. С.23-35.
8. Конончук С. Г., Валецький О. Л., Ярош О. А. Практика бікамералізму в унітарних державах (порівняльний аналіз). Київ, 2008. 112 с.

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
Силабус навчальної дисципліни

9. Курган Я. М. Принцип спадкоємності в розвитку політичних систем : монографія. Київ : Видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова, 2010. 284 с.
10. Ляшенко Т. Трансформація політичних систем в країнах Центральної Азії: національний та регіональний аспекти : монографія. Київ : ІПіЕНД, 2011. 288 с.
11. Перспективи та напрямки модернізації політичної системи України : монографія / за ред. О.

**ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ**

Силабус навчальної дисципліни

М. Кіндратець. Запоріжжя : ЗНУ, 2014. 338 с.

12. Політичний режим і народовладдя в Україні : політологічний аналіз : монографія / за ред. Ф.М. Рудича. Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса, 2011. 316 с.
13. Порівняльна політика. Основні політичні системи сучасного світу / за ред. В. Бакірова, М. Сазонова. Київ : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2008. 576 с.
14. Романюк А. С. Порівняльний аналіз політичних інститутів країн Західної Європи: монографія. Львів : ВЦ ЛНУ імені І.Франка, 2007. 391 с.
15. Сухонос В. В. Динаміка сучасного державно-політичного режиму в Україні: антимонія демократизму і авторитаризму. Суми : Університетська книга, 2003. 336 с.
16. Almond, Gabriel A., and Powell, G. Bingham Jr. Comparative Politics: A Developmental Approach. Boston : Little and Brown, 1966. 348 p.
17. Bates Robert H. Comparative Politics and Rational Choice: A Review Essay. American Political Science Review. 1997. №91. P. 699–704.
18. Lichbach Mark I., ed. Comparative Politics: Rationality, Culture, and Structure. Cambridge : Cambridge University Press, 1997. 321 p.
19. Meier Kenneth J.. Replication: A View from the Streets. Political Science and Politics. 1995. 28. pp.456–459.
- 20.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Долженков О. О. Методологічні проблеми порівняльного аналізу політичних інститутів та процесів. Політичне життя. 2022. № 2. С. 70-77. URL: <https://jpl.donnu.edu.ua/article/view/12176>
2. Дослідження стану свободи в світі («Дім свободи»). URL: <http://www.freedomhouse.org>
3. Дослідження громадської думки «Євробарометр» URL: <http://europa.eu.int/comm/dg10/epo/polls.html>
4. Кармазіна М., Могилевець О. Становлення і розвиток порівняльної методології в політичних дослідженнях. Політичний менеджмент. 2006. № 5. С. 3-17. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/9642/01-Karmazina.pdf?sequence=1>
5. Кобильник В. В. Порівняльний метод як основа політологічного дослідження. Збірник наукових праць «Політологічні студії». 2011. Випуск 2. С. 54-65. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/38801/06-Kobilnik.pdf?sequence=1>
6. Корнієнко В. О. Україна в Європі і світі : електронний навчальний посібник. URL: <https://multimedia.posibnyky.vntu.edu.ua/mm/Ukraine-EU/txt/01.html>
7. Порівняльна база даних 23 країн за період 1960-2004 рр. Інституту політичних наук Університету Берну (Швейцарія). URL: http://www.ipw.unibe.ch/content/team/klaus_armingeon/comparative_political_data_sets/index_ger.html
8. Проблеми модернізації політичних систем сучасності : монографія. за заг. ред. : Л. М. Герасіної, О. Г. Данильяна Харків : Право. 2008. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi44/0034497.pdf> (дата звернення: 25.08.2023).
9. Романюк А. С. Порівняльний аналіз політичних систем країн Західної Європи: інституційний вимір : дисертація на здобуття наукового ступеня доктора політичних наук. Львів. 2008. 491 с.
URL: <https://filos.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2014/12/Final-tekst-WU.pdf>
10. Степанова Н. Є., Мілюкова А. О. Адаптація запозичених політичних інститутів: деякі питання теорії та пострадянської практики. Дослідження політичної взаємодії в умовах трансформації суспільства: збірка наукових праць / Ануфрієв Л. О. та інші. Одеса : ОНУ імені І. І. Мечникова. 2013. С. 5-32. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/handle/123456789/5157/532.pdf;jsessionid=D56B2DA0E6F7EF37EE3688B6674AE27B?sequence=1>

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
Силабус навчальної дисципліни
РЕГУЛЯЦІЇ І ПОЛІТИКИ КУРСУ

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Відвідування занять обов'язкове.

Завдання мають бути виконанні в зазначені терміни.

Пропуски занять, незалежно від причини підлягають відпрацюванню у години консультацій.

За умови систематичних пропусків може бути застосована процедура повторного вивчення дисципліни (див. посилання на Положення у додатку до силабусу).

Політика академічної доброчесності

Кожний студент зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності. Письмові завдання з використанням часткових або повнотекстових запозичень з інших робіт без зазначення авторства – це *плагіат*. Використання будь-якої інформації (текст, фото, ілюстрації тощо) мають бути правильно процитовані з посиланням на автора! Якщо ви не впевнені, що таке плагіат, фабрикація, фальсифікація, порадьтесь з викладачем. До студентів, у роботах яких буде виявлено списування, плагіат чи інші прояви недоброчесної поведінки можуть бути застосовані різні дисциплінарні заходи (див. посилання на Кодекс академічної доброчесності ЗНУ в додатку до силабусу).

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Під час занять персональні електронні пристрої (телефони, ПК) можна використовувати лише за умови виробничої необхідності (за погодженням з викладачем). Мобільні телефони повинні бути переведені на беззвучний режим. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо.

Комунікація

Очікується, що студенти перевірятимуть свою електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle та реагуватимуть своєчасно. Всі робочі оголошення можуть надсилатися через старосту, на електронну пошту та розміщуватимуться в Moodle. Будь ласка, перевіряйте повідомлення вчасно. Ел. пошта має бути підписана справжнім ім'ям і прізвищем.

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2023-2024 рр.

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2023-2024 н. р. доступний за адресою:
<https://tinyurl.com/yckze4jd>.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ**: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога Марті Ірини Вадимівни (061)228-15-84, (099)253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ
Запорізького національного університету: **Борисов Костянтин Борисович**
Електронна адреса: uv@znu.edu.ua Гаряча лінія: Тел. [\(061\) 228-75-50](tel:+380612287550)

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

ЕЛЕКТРОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): <https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу. Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>